

PROTOKOL

10. zasadnutie Zmiešanej slovensko-indickej komisie pre hospodársku spoluprácu

V zmysle čl. III (1) Dohody o ekonomickej spolupráci medzi Ministerstvom obchodu a priemyslu Indickej republiky a Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky, podpísanej 13. decembra 2014 v Novom Dillí, sa dňa 13. februára 2019 v Novom Dillí uskutočnilo desiate zasadnutie Zmiešanej slovensko-indickej komisie pre hospodársku a obchodnú spoluprácu (ZK).

Spolupredsedačkami ZK boli Nodhi Mani Tripathi, spoločná tajomníčka sekcie obchodu Ministerstva obchodu a priemyslu vlády Indickej republiky a Michaela Vozárová, generálna riaditeľka Sekcie stratégie Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky. Protokol z desiateho zasadnutia bol podpísaný v prítomnosti C. R. Chaudharyho, štátneho tajomníka Ministerstva obchodu a priemyslu Indie a Vojtecha Ferencza, štátneho tajomníka Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky.

Zoznamy členov indickej a slovenskej delegácie (ďalej označované ako „obe strany“) tvoria prílohy I a II k tomuto protokolu.

Počas svojho pobytu v Indii sa pán Vojtech Ferencz, štátny tajomník Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, stretol s pánom C. R. Chaudharym, štátnym tajomníkom Ministerstva obchodu a priemyslu Indie, a s ďalšími vysoko postavenými predstaviteľmi FICCI, CII a vedenia spoločnosti TATA, atď.

Diskusie v rámci ZK sa týkali bilaterálnych hospodárskych a obchodných vzťahov, bilaterálnych investícií, spolupráce v sektore finančníctva, bankovníctva, poisťovníctva, normalizácie, metrologie a skúšobníctva, vedy a techniky, obrany, pôdohospodárstva, zavlažovania a vodných zdrojov, cestovného ruchu, ťažkého strojárstva, zdravotníctva, uhoľného priemyslu, chémie a petrochémie, rozvoja mikro, malých a stredných podnikov (MMSP), textilného priemyslu, ako aj iných otázok vrátane revidovania medzivládnych zmlúv.

Diskusie v rámci ZK sa niesli v atmosfére priateľstva a porozumenia, zohľadňujúc hlavný cieľ ZK, ktorým je hľadanie východísk a prostriedkov na posilňovanie vzájomnej hospodárskej spolupráce. Obe strany si tiež vymenili informácie o hospodárskom vývoji, obchodných politikách a podnikateľskom prostredí.

1. BILATERÁLNY OBCHOD A INVESTÍCIE

1.1 Bilaterálne hospodárske a obchodné vzťahy

1.1.1 Obe strany zdôraznili význam ZK pre rozvoj bilaterálnych hospodárskych a obchodných vzťahov prostredníctvom uľahčovania dialógu a posilňovania spolupráce v širokom spektre otázok obojstranného záujmu.

1.1.2 Indická strana zdôraznila, že v období rokov 2016-17 a 2017-18 vykázal vzájomný obchod medzi Indiou a Slovenskom pozitívny rast o 15,36 %, pričom celková obchodná výmena vzrástla z 214,68 miliónov USD na 247,66 miliónov USD. Obe strany sa však zhodli, že vzájomný obchod ani zďaleka nedosahuje svoj potenciál a zároveň si vyžaduje diverzifikáciu s osobitným zameraním na výroby MSP, ako aj na poľnohospodárske a potravinárske výroby.

1.1.3 Obe spolupredsedačky zdôraznili súčasný ekonomický vývoj v oboch krajinách v kontexte celkového globálneho ekonomického scenára. Slovenská spolupredsedačka tlmočila úprimnú snahu slovenskej strany ďalej posilňovať obchodné a hospodárske vzťahy

s Indiou a vyjadrila vôľu pokračovať v úspešnej spolupráci a vynikajúcich bilaterálnych vzťahoch aj do budúcnosti. Okrem toho uviedla, že napriek volatilitě globálneho ekonomického vývoja je slovenská ekonomika vo veľmi dobrej kondícii. Rast HDP sa v roku 2018 zvýšil na 4 % a miera nezamestnanosti je na úrovni 5,3 %, čo je najmenej v histórii Slovenska. V tomto kontexte vysoko ocenila významnú investíciu TATA Group Company na Slovensku a vyjadrila nádej, že tento príklad budú nasledovať aj ďalší indickí investori.

1.1.4 Obe spolupredsiedníčky zdôraznili súčasný ekonomický vývoj v oboch krajinách v kontexte celkového globálneho ekonomického scenára. Indická spolupredsiedníčka uviedla, že India je za ostatné roky jednou z najrýchlejšie rastúcich ekonomík vo svete s ročným hospodárskym rastom približne na úrovni 7-8 %. Dôvodom je najmä séria transformačných zmien, ktorými prechádza indické hospodárstvo, ako aj vplyv stimulov najnovších iniciatív indickej vlády, akými sú napríklad Startup India, Make in India, FDI Policy, Ease of Doing Business, Digital India, Smart City, Skill India, GST a pod. Na pozadí hroziaceho globálneho hospodárskeho spomalenia a napriek nižšiemu svetovému dopytu India zaznamenáva v ostatných rokoch stabilný rast v porovnaní s inými rozvojovými svetovými ekonomikami.

1.1.5 Obe strany posúdili bilaterálny obchod za posledných niekoľko rokov a diskutovali o obmedzeniach, ktoré majú dosah na jeho ďalší rozvoj. Obe strany uviedli, že v rámci všeobecnej dohody o obchode a investíciách medzi Indiou a EÚ (BTIA) prebiehajú diskusie o colných aj mimo colných prekážkach v tejto oblasti. Indická strana opakovane zdôraznila svoju ochotu obnoviť a dosiahnuť vyvážený výsledok rokovaní o BTIA medzi Indiou a Európskou úniou. Ďalej tiež ocenila, že indický automobilový priemysel v súčasnosti na Slovensku nečelí žiadnym technickým prekážkam v obchode.

1.1.6 Indická strana informovala, že od začatia rokovaní o BTIA medzi Indiou a EÚ 28. júna 2007 v Bruseli sa uskutočnilo 16 kôl rokovaní, pričom posledné sa konalo v roku 2013, po ktorom boli ďalšie rokovania pozastavené.

1.1.7 S cieľom pokračovať v rokovaníach sa v januári 2016 obnovili stretnutia medzi hlavnými vyjednávačmi a technickými odborníkmi. Počas samitu India - EÚ, ktorý sa konal v októbri 2017, vedúci predstavitelia zdôraznili pokračujúce úsilie na oboch stranách o aktívne zapojenie sa do skorého obnovenia rokovaní. Od januára 2016 sa uskutočnilo niekoľko stretnutí s cieľom nájsť dostatočne silné spoločné základy na obnovenie rokovaní. Na týchto stretnutiach obe strany prejavili ochotu pokračovať v rokovaníach o širokej, ambicióznejšej a obojstranne prospešnej dohode o obchode a investíciách. Nedávno, 15. novembra 2018, sa v Bruseli uskutočnilo stretnutie medzi tajomníkom ministerstva obchodu indickej vlády a generálnym riaditeľom Európskej komisie pre obchod, na ktorom boli prediskutované otvorené otázky ako obchodovanie s tovarmi, obchodovanie so službami, investície, verejné obstarávanie a udržateľný rozvoj.

1.1.8 Slovenská strana nadniesla problematiku geografického označovania a prezentovala svoj pohľad na verejné obstarávanie a označovanie pôvodu obchodovaných tovarov. Indická strana informovala, že tieto otázky sú predmetom pokračujúcich rokovaní o BTIA medzi Indiou a EÚ, ktoré budú vzájomné riešené s ohľadom na naše príslušné pozície, očakávania a požiadavky.

1.2 Bilaterálne investície

1.2.1 Indická strana informovala, že po schválení vzorovej bilaterálnej investičnej dohody indickou vládou v decembri 2015 indické ministerstvo hospodárstva prostredníctvom ministerstva zahraničných vecí písomne oznámilo ukončenie platnosti doterajších bilaterálnych investičných dohôd so všetkými štátmi, v prípade ktorých uplynula pôvodná lehota, na ktorú boli tieto dohody podpísané. Medzi týmito štátmi bolo 22 členských štátov

EÚ (vrátane Slovenskej republiky). Doterajšie bilaterálne investičné dohody s týmito štátmi boli ukončené k 22. marcu 2017. Keďže kapitola „Investície“ je súčasťou všeobecnej dohody BTIA medzi Indiou a EÚ, túto problematiku je možné riešiť na pozadí príslušnej legislatívy/ustanovení na vhodnom fóre.

1.2.2 Slovenská strana informovala o svojich obavách týkajúcich sa podnikateľského prostredia – jeho zjednodušenia a zlepšenia, investičných stimulov, priemyselného výskumu a vývoja, spolupráce a investičných nástrojov a výmeny informácií a skúseností v súvislosti s inováciami v priemysle.

1.2.3 Vo svojej odpovedi indická strana informovala o iniciatívach, ktoré prijalo Ministerstvo pre podporu priemyslu a vnútorného obchodu vlády Indickej republiky, ako sú Make in India, Ease of Doing Business, Startup India a liberalizácia režimu v oblasti priamych zahraničných investícií (PZI). Indická strana zdôraznila, že racionalizácia a liberalizácia politiky v oblasti PZI je trvalým úsilím indickej vlády, ktorá zaviedla politiku PZI otvorenú investorom. Vo väčšine odvetví/aktivít sú automaticky povolené PZI až do výšky 100 %. V poslednom vydaní globálneho rebríčka Svetovej banky týkajúceho sa otvorenosti podnikateľského prostredia India poskočila na 77. miesto spomedzi 190 hodnotených štátov.

1.2.4 Indická strana upozornila, že priame zahraničné investície Slovenskej republiky v Indii v období od apríla 2000 do septembra 2018 vo výške 16,66 mil. USD boli v porovnaní s celkovými PZI (576,64 mld. USD) prijatými Indiou v uvedenom období zanedbateľné. Medzi hlavné odvetvia, do ktorých smerovali PZI zo Slovenskej republiky, patria výroba komponentov pre železnice, fotografické filmy a papier, poľnohospodárstvo, služby a maloobchod. Indická strana uviedla, že vzhľadom na široký rozsah obchodných a podnikateľských príležitostí existuje v Indii veľký potenciál pre slovenské priame zahraničné investície.

1.2.5 Slovenská strana informovala, že súčasný tok indických PZI do slovenského hospodárstva je výrazne zanedbateľný (podľa najnovších údajov Národnej banky Slovenska predstavuje celkový objem indických PZI menej ako 7,5 mil. EUR). V porovnaní s celkovým objemom indických investícií v zahraničí táto hodnota ďaleko zaostáva za možnosťami indickej ekonomiky.

1.2.6 Obe strany sa zhodli, že propagácia a podpora obojsmerných tokov investícií sú dôležité pre posilnenie bilaterálnych vzťahov. Okrem toho obe strany zdôraznili potrebu zosúladiť svoje úsilie s cieľom podporiť bilaterálny obchod a nájsť spôsoby a nástroje na zlepšenie podnikateľského prostredia.

1.2.7 Slovenská strana poukázala na potrebu preskúmania možností organizovania spoločných podujatí, ktoré by napomáhali rozvíjať vzájomné obchodné vzťahy (podnikateľské misie, podujatia zamerané na podporu spolupráce, napr. spoločné veľtrhy na budovanie kontaktov medzi indickými a slovenskými podnikateľmi a pod.). Obe strany sa tiež zhodli na potrebe výmeny informácií o obchodnej spolupráci.

1.2.8 Slovenská strana zdôraznila aj podporu projektov slovenských podnikateľov registrovaných v Slovenskej agentúre pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO), ktorí hľadajú investorov alebo obchodných partnerov pre spoločné podniky v Indii. Zároveň bola indická strana informovaná, že je potrebné preskúmať možnosti zapojenia indických podnikov do portálu SARIO pre obchodné príležitosti v oblasti exportu a spolupráce, ktorý je jedným zo základných nástrojov na výmenu informácií o slovenských a zahraničných ponukách a dopytoch takmer vo všetkých priemyselných odvetviach.

1.2.9 Indická strana informovala, že Federácia indických obchodných a priemyselných komôr (FICCI) a SARIO podpísali v Bratislave v apríli 2017 memorandum o porozumení, ktoré je platné a účinné na obdobie troch rokov. FICCI zorganizovala podnikateľské stretnutia delegácie zástupcov obranného priemyslu zo Slovenskej republiky počas oficiálnej návštevy štátneho tajomníka Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR L. Parížeka v Indii dňa 26. septembra 2017 v Dillí. Pätnásťčlenná obchodná delegácia navštívila Slovenskú republiku v dňoch 18.-21. apríla 2017 v rámci zasadnutia ZK. SARIO pre delegáciu zorganizovala obchodné zasadnutie, po ktorom nasledovali štruktúrované stretnutia so slovenskými podnikateľmi. Indická strana ďalej uviedla, že FICCI na svoj podnikateľský (B2B) portál pravidelne umiestňuje podnikateľské odkazy zo Slovenskej republiky, aby indické spoločnosti mohli využiť obchodné príležitosti, ktoré im SR ponúka.

1.2.10 Indická strana informovala, že Konfederácia indického priemyslu (CII) vyslala v dňoch 11.-12. októbra 2017 do Bratislavy svoju podnikateľskú delegáciu, ktorá sa zúčastnila podujatí na rôznej úrovni, napr. slovensko-indické podnikateľské fórum a B2B stretnutie, ktoré organizovalo indické veľvyslanectvo v spolupráci so SARIO. Počas pobytu v Bratislave podpísala delegácia CII memorandum o porozumení so SARIO a Indickou obchodnou komorou v Slovenskej republike (INDCHAM).

1.2.11 Obe strany sa zhodli, že spoločné podujatia by sa mali organizovať aj naďalej s cieľom ďalej rozvíjať vzájomné obchodné vzťahy medzi slovenskými a indickými podnikmi, a mal by sa preskúmať priestor na rozšírenie a posilnenie spolupráce medzi priemyselnými združeniami ako Federácia indických obchodných a priemyselných komôr (FICCI) a Slovenská obchodná a priemyselná komora (SOPK).

3. BILATERÁLNA SPOLUPRÁCA V JEDNOTLIVÝCH ODVETVIACH

3.1 Financie, bankovníctvo a poisťovníctvo

3.1.1 Obe strany diskutovali o otázkach ďalšej spolupráce vo finančnom a bankovom sektore v kontexte podpory bilaterálnej obchodnej výmeny a spoločných aktivít na tretích trhoch. Indická strana informovala, že Indická exportno-importná banka (EXIM Bank of India) má záujem o zväzovanie obnovenia a úpravy dohody o spolupráci a o podpísanie novej dohody o spolupráci s Exportno-importnou bankou Slovenskej republiky (EXIMBANKA SR), keď ju EXIMBANKA SR navrhne. EXIM Bank of India má tiež záujem o preskúmanie ďalších možností spolupráce na základe zoznamu návrhov, ktoré môže predložiť EXIMBANKA SR. Okrem toho je pripravená spoluorganizovať prípadný workshop organizovaný ECGC a EXIMBANKOU SR so zameraním na vzájomnú spoluprácu v oblastiach spoločného záujmu.

3.1.2 Indická strana tiež informovala, že State Bank of India (SBI) je popredným poskytovateľom obchodného financovania a podporuje bilaterálnu obchodnú výmenu s rôznymi štátmi. Indická strana ďalej informovala o možnostiach zahraničných investorov investovať do indického bankového sektora vďaka tomu, že indická vláda umožnila zahraničnými spoločnosťami vstúpiť na trh maloobchodu viacerých značiek (*multi-brand retail*) a odstránila limit na priame zahraničné investície (PZI) na trhu maloobchodu jednej značky (*single-brand retail*). SBI by sa prostredníctvom svojho reprezentatívneho zastúpenia v Istanbule rada spojila s EXIMBANKOU SR s cieľom preskúmať možnosti vydávania akreditívov a bankových záruk pre pripravované projekty v lehote 6 mesiacov.

3.1.3 Pokiaľ ide o sektor poisťovníctva, indická strana poukázala na skutočnosť, že limit na zahraničné investície v indickom poisťovníckom sektore sa zvýšil z 26 % na 49 %. Indická strana ďalej informovala, že India má obrovský nevyužitý trh s poistením, keďže pri populácii s veľkosťou 1,2 miliardy osôb dosahuje penetrácia poistenia len približne 5 %. Vládna

iniciatíva zameraná na „mikro poistenie“ a „univerzálne zdravotné poistenie“ ponúka zahraničným investorom v Indii bohaté obchodné a podnikateľské príležitosti.

3.2 Normalizácia, metrológia a skúšobníctvo

3.2.1 Slovenská strana poukázala na potrebu zachovania vzájomnej výmeny informácií a spolupráce v oblasti metrológie, posudzovania zhody, normalizácie a podpory v oblasti medzilaboratórnych skúšok a testovania na základe požiadaviek.

3.2.2 Indická strana informovala, že počas oficiálnej návštevy štátneho tajomníka Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Lukáša Parízeke bol dňa 26. septembra 2017 podpísaný akčný plán na implementáciu memoranda o porozumení medzi indickými úradom pre normalizáciu Bureau of Indian Standards (BIS) a Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (ÚNMS SR) o spolupráci v oblasti normalizácie a posudzovania zhody. BIS následne poskytla informácie aj o svojich rôznych vzdelávacích programoch. Indická strana ďalej upozornila, že ustanovenia vyššie uvedeného memoranda o porozumení nezahŕňajú spoluprácu v oblasti metrológie, keďže táto oblasť nepatrí do pôsobnosti BIS. Predmetom memoranda je aj výmena informácií týkajúcich sa skúšobných zariadení/laboratórií, ale nevenuje osobitnú pozornosť podpore realizácie medzilaboratórnych testov. Indická strana poukázala, že BIS nedávno poskytol slovenskej strane informácie o svojich aktivitách a požiadal ju, aby navrhla konkrétne oblasti spolupráce. Okrem toho je BIS pripravený zvážiť slovenský návrh na mezilaboratórne testovanie týkajúci sa výmeny špecifických informácií v tejto oblasti.

3.2.3 Slovenská strana predstavila prezentáciu v oblasti metrológie a požiadala indickú stranu, aby ju postúpila príslušným indickým orgánom na zváženie možnej spolupráce v budúcnosti.

3.3 Veda a technológie

3.3.1 Obe strany si vymenili názory na oživenie a zvýšenie vzájomnej spolupráce na základe Dohody o spolupráci v oblasti vedy a technológií medzi vládou SR a vládou Indickej republiky a jej implementácii v praxi, o možnostiach obnovenia bilaterálnej spolupráce v oblasti vedy a technológií prostredníctvom financovania a realizácie spoločných výskumných a vývojových projektov, a o podpore priamej spolupráce medzi výskumnými a vývojovými inštitúciami v Slovenskej republike a v Indii prostredníctvom vzájomných aktivít, projektov, workshopov atď.

3.3.2 Slovenská strana informovala, že Slovenská akadémia vied (SAV) má v úmysle zachovať a posilniť spoluprácu s indickými výskumnými ústavmi v oblasti programov bilaterálnej a multilaterálnej spolupráce. SAV hľadá nové spôsoby a formy vzájomnej spolupráce zameranej na zapájanie sa do nových multilaterálnych projektov, ktoré budú prospešné pre obidve strany. Slovenská strana tiež informovala, že Slovenská akadémia vied je pripravená spolupracovať s indickými partnermi predovšetkým v oblasti materiálových vied a fyziky, výskumu zeme a vesmíru, v biomedicíne a biotechnológiách, ako aj v ďalších oblastiach, ako sú ochrana životného prostredia, krajinná analýza, čistenie odpadových vôd, trvalo udržateľný rozvoj, socioekonomické výzvy, aplikácia výsledkov výskumu v praxi atď.

3.3.3 Indická strana informovala, že Ministerstvo pre vedu a technológie vlády Indickej republiky navrhuje preskúmať možnosť vytvoriť spoločný výbor pre vedecko-technologickú spoluprácu s príslušnou slovenskou protistranou (Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky), ktorý preverí možnosti „výziev pre spoločné výskumné

projekty“, workshopov, vedeckého vzdelávania a ďalších vedecko-technických aktivít spoločného záujmu.

3.3.4 Indická strana ďalej informovala o pokračovaní bilaterálnych programov vedeckej spolupráce a výmeny medzi oboma štátmi na základe Dohody o vedeckej a technickej spolupráci uzatvorenej medzi Slovenskou akadémiou vied a Indickou národnou akadémiou vied (INSA).

3.4 Spolupráca v obrannom priemysle

3.4.1 Obe strany opätovne zdôraznili potrebu preskúmať možnosti na posilnenie spolupráce v oblasti obranného priemyslu a na podporu slovenských a indických spoločností pôsobiacich v sektore obrany. Indická strana požiadala slovenskú stranu, aby predložila podrobné informácie o oblastiach novej spolupráce na posúdenie indickou vládou organizáciou pre výskum a vývoj v obrannom priemysle.

3.5 Poľnohospodárstvo a zavlažovanie

3.5.1 Obe strany si vymenili názory na obchodnú výmenu poľnohospodárskych produktov, spoluprácu medzi univerzitami, výskumnými ústavmi a ďalšími výskumno-vývojovými organizáciami, vrátane výmeny odborníkov, študentských výmenných programov (napr. prostredníctvom programov ako Erasmus, Mundus alebo SAIA zo Slovenskej republiky). Obe strany poznamenali, že je potrebné preskúmať možnosti rozšírenia vzájomnej podpory pre Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum v SR a National Institute of Agricultural Extension Management v Indickej republike v súvislosti so spoločnými projektovými riešeniami v oblasti pestovania plodín a chovu zvierat.

3.5.2 Indická strana informovala, že National Institute of Agricultural Extension Management (MANAGE) ponúka rôzne vzdelávacie programy. Indická strana ďalej informovala, že vzhľadom na význam chovu hospodárskych zvierat vo všeobecnosti Ministerstvo pre poľnohospodárstvo, spoluprácu a blahobyt farmárov vlády Indickej republiky môže podporiť vycestovanie príslušných odborných zamestnancov/funkcionárov na študijný pobyt s cieľom využiť príležitosti, ktoré ponúka výmena odborných technických vedomostí, predovšetkým v oblasti manažmentu, produkcie, pôvodných technických znalostí (PTZ), nízkonákladového kŕmenia, rozvoja pastvín atď. Indická strana ďalej navrhla výmenu informácií o postupoch týkajúcich sa zabezpečenia biologickej bezpečnosti, hygienických a sanitárnych opatrení a výsledovateľnosti živočíšnych produktov v rámci rôznych systémov živočíšnej výroby a výmenu informácií o zmierňovaní vplyvu rôznych systémov živočíšnej výroby v súvislosti s nakladaním s hospodárskymi zvieratami.

3.5.3 V súvislosti s problematikou používania metyl bromidu na úpravu drevených obalov môžu obe strany preskúmať možnosti spolupráce na vypracovanie spoločného plánu v zmysle medzinárodného štandardu pre fyto-sanitárne opatrenia ISPM 15 a pri dodržaní legislatívnych a zákonných ustanovení príslušných vlád. Slovenská strana zdôraznila, že v Slovenskej republike sa musia dodržiavať nariadenia EÚ.

3.5.4 Indická strana zdôraznila, že India má potenciál na vytváranie spoločných podnikov indických a slovenských výrobcov traktorov, kultivátorov, kombajnov, nástrojov pre tzv. „presné poľnohospodárstvo“ (*precision agriculture*) ako laserové zarovnávače, pneumatické sejacie vrtáky, hospodárenie so zvyškami plodín atď. Takisto existuje priestor na bilaterálnu spoluprácu pri výmene a zdieľaní odborných znalostí v oblasti mechanizácie pestovania vysoko hodnotných plodín ako strukoviny, olejové plodiny, vinič, bavlna a pod., ako aj v oblasti hospodárenia so zvyškami plodín.

3.6 Vodohospodárstvo

3.6.1 V súvislosti so spoluprácou v oblasti vodohospodárstva indická strana informovala, že Ministerstvo pre vodné zdroje, riečny rozvoj a oživenie rieky Ganga vlády Indickej republiky už s Európskou úniou dňa 7.10.2016 podpísalo v Novom Dillí memorandum o porozumení týkajúce sa vodohospodárskej spolupráce, a keďže Slovenská republika je členským štátom EÚ, nezdá sa byť potrebné podpísať so SR osobitné memorandum o porozumení v tejto oblasti, pretože aktivity, ktoré predpokladá uvedené memorandum, je možné realizovať v rámci celej Európskej únie.

3.6.2 Vláda Slovenskej republiky môže pozvať na Slovensko spoločnosť WAPCOS Ltd., indický verejný podnik spadajúci pod ministerstvo pre vodné zdroje, riečny rozvoj a oživenie rieky Ganga, aby spoločne identifikovali a realizovali projekty v oblasti integrovaného rozvoja a správy vodných zdrojov, ako aj správy podzemných vôd na základe rozsiahlych odborných znalostí a skúsenosti spoločnosti WAPCOS v uvedených oblastiach.

3.7 Cestovný ruch

3.7.1 Obe strany diskutovali o vzájomnej spolupráci v oblasti rozvoja cestovného ruchu, pričom sa zhodli, že cestovný ruch možno považovať za jednu z výziev i inšpirácií pre vzájomnú hospodársku spoluprácu.

3.7.2 Indická strana informovala, že Ministerstvo cestovného ruchu vlády Indickej republiky sa zaväzuje poskytnúť podporu slovenskej strane pri organizovaní roadshow v Indii na základe konkrétnej žiadosti. Počet slovenských turistov cestujúcich do Indie sa v posledných rokoch konštantne zvyšuje aj napriek tomu, že medzi Indiou a Slovenskou republikou neexistuje priame letecké spojenie a na Slovensku neprebiehajú cielené reklamné kampane v rámci Incredible India, projektu propagácie indického cestovného ruchu v zahraničí.

3.7.3 Indická strana navrhla zdieľanie osvedčených postupov pre rozvoj trvalo udržateľného cestovného ruchu v Indii, zdieľanie informácií o infraštruktúre turistických služieb a pomoc pri organizovaní prezentácií Incredible India formou roadshow na Slovensku a pri realizácii workshopov na budovanie kapacít (Know India Workshop) týkajúcich sa produktov indického turizmu pre slovenských prevádzkovateľov cestovných agentúr.

3.8 Ťažké strojárstvo a železničná doprava

3.8.1 Indická strana zdôraznila, že v kontexte memoranda o porozumení, ktoré bolo podpísané 12.8.2015 v Novom Dillí, je potrebné zintenzívniť vzájomnú spoluprácu medzi Ministerstvom železníc vlády Indickej republiky a Ministerstvom dopravy a výstavby Slovenskej republiky (MDaV SR). Zároveň pozvala delegáciu slovenského výrobného priemyslu na príslušnej úrovni na návštevu Indie v rámci najväčších priemyselných veľtrhov ako IMTEX 2019 a IREE 2019.

3.8.2 Bolo poznamenané, že obe strany môžu preskúmať možnosti spolupráce v oblasti vývoja a výroby železničných strojov, kovoobrábacích strojov a sústruhov, priemyselných strojov, ako aj v oblasti delostreleckého vybavenia, bojových vozidiel, pancierovaných vozidiel a ďalších tovarov. Ďalšie možnosti spolupráce je možné preskúmať v oblasti výroby priemyselných žeriavov, hydraulických exkavátorov, zariadení pre oceliarne, v oblasti ťažkej výroby a ťažkého strojárstva, ako aj pri tvorbe, implementácii a uvádzaní projektov do prevádzky.

3.8.3 Indická strana ďalej informovala, že indická spoločnosť Heavy Engineering Corporation (HEC) má záujem o spoluprácu v oblasti obranného priemyslu so slovenskými podnikmi Konstrakta Defense a MSM Group.

3.9. Uhlie

3.9.1 Indická strana informovala, že existuje potenciál na technickú spoluprácu so Slovenskou republikou pri výmene informácií súvisiacich s technológiou ťažby uhlia a čistými uhoľnými technológiami. Okrem toho je možné preskúmať možnosti bilaterálnej spolupráce v hlavných oblastiach existujúcich dostupných technológií ako (a) opätovné využitie jemnozrnného uhlia, (b) suchá separácia uhlia a (c) využitie hlušiny.

3.10 Chemický a petrochemický priemysel

3.10.1 Indická strana informovala, že India dokáže dodávať kvalitné chemické a petrochemické výrobky vrátane farbív, pesticídov, polymérov, plastov a plastových produktov za výhodné ceny, a vyzvala slovenskú stranu, aby preskúmala možnosti splnenia požiadaviek na chemické a petrochemické výrobky z Indie, predovšetkým vzhľadom na liberalizované priemyselné prostredie. Väčšina odvetví chemického a petrochemického priemyslu spadá pod režim automatického schvaľovania priamych zahraničných investícií (PZI) až do výšky 100 %. Vďaka podpore výskumu a vývoja a dostupnosti dostatočne veľkej odbornej pracovnej sily môžu slovenské podniky takisto ťažiť z výhod outsourcingu svojich výskumno-vývojových činností v chemickom a petrochemickom priemysle.

3.10.2 Indická vláda schválila politiku regiónov pre investície do ropného, chemického a petrochemického priemyslu. Tieto investičné regióny v pobrežných oblastiach Indie musia disponovať prvotriednou infraštruktúrou a bezproblémovým prostredím. Vďaka tomu sa z Indie stane príťažlivá destinácia pre zahraničné investície do chemického a petrochemického priemyslu. Indická vláda schválila vytvorenie investičných regiónov v oblasti Vishakhapatnam-Kakinda v Andhra Pradesh, Dahej v Gujarat, Paradeep v Orissa a v okrese Cuddalore-Nagapattinam v Tamil Nadu. Tieto investičné regióny sa v súčasnosti nachádzajú v rôznom štádiu realizácie. Slovenské spoločnosti môžu zvážiť investovanie v týchto regiónoch.

3.11 MSP

3.11.1 Slovenská strana navrhla bilaterálnu spoluprácu v sektoroch malých a stredných podnikov (MSP), ako sú transfer technológií, výmena informácií a skúseností týkajúcich sa inovácií v priemysle, financovania, systému podpory, transferu aplikovaného výskumu do praxe a možností indických PZI do MSP na Slovensku, a vytvorenie komplexného systému na analýzu podnikateľského prostredia.

3.11.2 Slovenská strana navrhla preskúmať možné oblasti spolupráce medzi indickými organizáciami na podporu MSP a Slovak Business Agency (SBA – Agentúra na podporu malého a stredného podnikania). Ďalej poukázala na potrebu identifikovať vhodné podujatia pre slovenské MSP ako obchodné veľtrhy a výstavy v Indii a naopak. Slovenská strana tiež navrhla preskúmať možnosti iniciovania spoločných medzinárodných projektov v rámci združení a inštitúcií na podporu a networking MSP. Bola informovaná, že indické ministerstvo pre MSP môže na základe vzájomne dohodnutých podmienok a možností prostredníctvom štátnej spoločnosti National Small Industries Corporation Ltd (NSIC) vykonávať aktivity na podporu indických PZI do MSP na Slovensku a na vytvorenie komplexného systému na analýzu podnikateľského prostredia.

3.11.3 Indická strana v tom istom duchu navrhla preskúmať možnosti návštev delegácií zástupcov indických MSP na Slovensku a naopak, ktoré by uľahčili podnikateľské rokovania/kontakty a pomohli v prístupe na trhy oboch štátov prostredníctvom spoločných podnikov a pod. Slovenská strana informovala, že agentúra SARIO nedávno zriadila nové

oddelenie pre podporu a rozvoj malých a stredných podnikov mimo najrozvinutejšieho bratislavského regiónu. Jeho aktivity sa zameriavajú na organizovanie obchodných misií v zahraničí, poskytovanie pomoci pri účasti MSP na medzinárodných obchodných veľtrhoch a výstavách a obchodných misiách.

3.11.4 Obe strany diskutovali o potenciáli spolupráce v oblastiach automobilového priemyslu a „čistej mobility“ – elektromobility. Indická strana poukázala, že Slovenská republika sa nedávno začala vážne zaoberať elektrickými vozidlami. Indický automobilový priemysel preto môže neskôr dokázať identifikovať príležitosti na spoluprácu so Slovenskou republikou. Slovenská strana informovala, že v súvislosti s najnovšími usmerneniami indického ministerstva pre elektroenergetiku týkajúcimi sa nabíjacej infraštruktúry pre elektrické vozidlá agentúra SARIO identifikovala záujem o transfer poznatkov a odborných zručností v rámci iniciatív „Make in India“ pre potrebný rozvoj infraštruktúry dobíjacích staníc a výstavbu elektrických nabíjačiek. Agentúra SARIO identifikovala záujem o transfer poznatkov a odborných zručností medzi slovenskými MSP SEAK s.r.o. a T-Industry s.r.o. s cieľom vytvoriť spoločné technologické a vývojové partnerstvo s ich indickými obchodnými partnermi Green Ripples a Hibiscus Cleantech (podporené distribučnou zmluvou podpísanou 13. februára 2019).

4. ĎALŠIE OTÁZKY

4.1 AYUSH

4.1.1 Indická strana navrhla slovenskej strane, aby zvážila rozvoj akademickej spolupráce medzi slovenskými zdravotníckymi univerzitami/školami a indickým inštitútom All India Institute of Ayurveda/výskumnými výbormi spadajúcimi pod indické ministerstvo pre ajurvédsku medicínu (AYUSH). Niekoľko slovenských študentov by tiež mohlo v Indii absolvovať štúdium systémov AYUSH na základe štipendia poskytovaného ministerstvom.

4.2. Revízia medzivládnych dohovorov

4.2.1 Slovenská strana požiadala o včasné vyriešenie problematiky anulovania alebo pokračovania bilaterálnych zmlúv podpísaných medzi Indiou a bývalým Československom. Obe strany poukázali na potrebu pokroku v revízii a aktualizácii/podpísaní bilaterálnych zmlúv na ďalšie posilnenie a prehĺbenie spolupráce v rôznych oblastiach.

4.2.2 Obe strany prediskutovali problematiku prehodnotenia bilaterálnych zmlúv/dohovorov. Indická strana informovala, že India aj Slovenská republika sú signatármi multilaterálneho nástroja MLI. Existujúca zmluva o zamedzení dvojitého zdanenia (ZZDZ) medzi Indiou a Slovenskou republikou bola podpísaná 27.1.1986 (Zmluva bola pôvodne podpísaná medzi vládou Indie a vládou Československej socialistickej republiky a stala sa platnou pre obyvateľov Slovenskej republiky). India podpísala MLI dňa 7.6.2017. India sa nachádza v procese finalizácie ratifikačného dokumentu, ktorý už čoskoro predloží OECD. Slovenská republika ratifikovala MLI už v septembri 2018. India aj Slovenská republika uviedli ZZDZ, ktorú obidva štáty podpísali, ako zmluvu podľa článku 2 MLI. Po vstupe MLI do platnosti bude táto zmluva podpísaná medzi Indiou a Slovenskou republikou upravená v zmysle dohodnutých ustanovení.

4.3 Obe strany sa vzájomne informovali o vízovom režime a systéme udeľovania povolení na dočasný pobyt. Indická strana opätovne zdôraznila návrh, aby slovenská strana zvážila zjednodušenie všetkých vízových povinností v zmysle rokovaní na predchádzajúcom zasadnutí ZK. Slovenská strana predstavila opatrenia, ktoré prijala na zjednodušenie postupu vydávania víz, a uviedla, že je viazaná vízovou politikou a ustanoveniami Schengenského vízového kódexu, preto nemôže samostatne zmeniť podmienky, ktoré tento kódex upravuje.

Obe strany rozhodli, že ďalšie zasadnutie ZK sa uskutoční v Slovenskej republike v roku 2020 v deň, na ktorom sa vzájomne dohodnú diplomatickou cestou.

Vyhotovené a podpísané dňa 13. februára 2019 v Novom Dillí v dvoch rovnopisoch v anglickom jazyku, ktoré sú rovnako autentické.

p. Michaela VOZÁROVÁ

generálna riaditeľka Sekcie stratégie
Ministerstva hospodárstva SR

p. Nidhi Mani Tripathi

generálna riaditeľka Sekcie obchodu
Ministerstva obchodu a priemyslu vlády
Indickej republiky

Zoznam účastníkov za indickú stranu:

1. **p. C. R. Chaudhary**, štátny tajomník Ministerstva obchodu a priemyslu vlády Indie republiky, vedúci delegácie
2. **p. Nidhi Mani Tripathi**, spoločná tajomníčka sekcie obchodu Ministerstva obchodu a priemyslu vlády Indie republiky, spolupredseda ZK
3. **p. Sdhna Hiranandani**, zástupkyňa tajomníka sekcie obchodu ministerstva obchodu a priemyslu
4. **p. Pushpender Kumar**, ministerský tajomník sekcie obchodu
5. **p. Dominic Dungdung**, zástupca tajomníka ministerstva pre uhlie
6. **p. Somyajit Ghosh**, zástupca tajomníka sekcie finančných služieb
7. **p. Jyoti Sharma**, vedecká odborníčka, sekcia vedy a technológií
8. **p. R.D. Diwaker**, ministerský tajomník sekcie podpory priemyslu a vnútorného obchodu
9. **p. Bhaskar Kalra**, ministerský tajomník ministerstva pre mikro, malé a stredné podniky
10. **p. R.K. Jaiswal**, úradník pre rozvoj sekcie ťažkého priemyslu
11. **p. Navean Kumar Singh**, zástupca generálneho manažéra Heavy Engineering Corporation Ltd.
12. **Dr. Suniti Chugh**, výskumný pracovník ministerstva AYUSH
13. **Dr. A.K. Jain**, výskumný pracovník ministerstva AYUSH
14. **p. Virendra Singh**, vedecký pracovník, indický úrad pre normalizáciu BIS
15. **p. Deepak Bansal**, ministerský tajomník ministerstva zahraničných vecí
16. **p. Vanlalruata Fanai**, asistent generálneho manažéra Exim Bank
17. **p. Jasmeet Sing Narula**, manažér Exim Bank
18. **p. T.S. Jena**, International Banking Group, State Bank of India, Dillí
19. **p. Sunial Joshi**, generálny manažér Export Credit Guarantee Corporation of India Ltd. (ECGC)
20. **p. Ankit Bhatnagar**, senior assistant director, FICCI
21. **p. Sahej Graver**, zástupca riaditeľa CII
22. **p. Priyanka Sethi**, zástupkyňa hlavného manažéra WAPCOS
23. **p. I.R.V. Rae**, asistent riaditeľa ministerstva cestovného ruchu
24. **p. S.R. Raja**, ministerský tajomník sekcie poľnohospodárskej spolupráce a BF
25. **nečitateľné meno**, generálna manažérka WAPCOS
26. **nečitateľné meno**, MMSP

Zoznam účastníkov za slovenskú stranu:

1. **p. Vojtech Ferencz** – štátny tajomník Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, vedúci delegácie
2. **p. Michaela VOZÁROVÁ** – generálna riaditeľka Sekcie stratégie Ministerstva hospodárstva SR, spolupredseda ZK
3. **p. Radovan Urban KOCÁK** – riaditeľ odboru bilaterálnej obchodnej spolupráce Ministerstva hospodárstva SR
4. **p. Andrea FARKAŠOVÁ** – riaditeľka odboru priemyselného rozvoja Ministerstva hospodárstva SR
5. **p. Boris ŠKODA** – riaditeľ odboru investícií Ministerstva hospodárstva SR
6. **p. Miroslav DARMO** – riaditeľ Centra pre hospodárske otázky Ministerstva hospodárstva SR
7. **p. Peter HAJDUČEK** – riaditeľ odboru akcionárskych práv Ministerstva hospodárstva SR
8. **p. Katarína Klapáková** – vedúca protokolu Ministerstva hospodárstva SR
9. **p. Partik Líška** – hlavný štátny radca, odbor bilaterálnej obchodnej spolupráce Ministerstva hospodárstva SR
10. **p. Dušan Novotný** – hlavný štátny radca, odbor bilaterálnej obchodnej spolupráce Ministerstva hospodárstva SR, tajomník komisie
11. **Dominik Ruman** – hlavný štátny radca, odbor investícií Ministerstva hospodárstva SR
12. **p. Lujza Chřivalová** – hlavná štátna radkyňa, odbor priemyselného rozvoja Ministerstva hospodárstva SR
13. **p. Radko KURUC** – štátny tajomník Ministerstva financií Slovenskej republiky
14. **p. Radovan Majerský** – generálny riaditeľ sekcie rozpočtu Ministerstva financií SR
15. **p. Ján ONDA** - riaditeľ kancelárie ministra, Ministerstva financií SR
16. **p. Marek REPA** – poradca ministra, Ministerstvo financií SR
17. **p. Eubomír ŠOOŠ** – profesor, dekan Strojníckej fakulty Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
18. **p. Jakub BIRKA** – riaditeľ odboru medzinárodnej spolupráce, vedy a techniky Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
19. **p. Martin HOLÁK** – generálny riaditeľ Slovak Business Agency
20. **p. Adam CSUKA** – konzultant, Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
21. **p. Ivana Staňová** – konzultantka, Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
22. **p. Viktor BORECKÝ** – riaditeľ Odboru riadenia ekonomickej diplomacie Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky
23. **p. Igor KÁLNA** – riaditeľ Hydromeliorácie, štátny podnik, Bratislava, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
24. **p. Roman KOVÁČ** – riaditeľ Slovenského metrologického ústavu, Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR

- 25. p. **Dušan BUTAŠ** – zástupca generálneho riaditeľa Slovenského metrologického ústavu
- 26. p. **Monika KOHÚTOVÁ** – generálna riaditeľka Eximbanky SR – Exportno-importná banka Slovenskej republiky
- 27. p. **Michal KOZÁČIK** – zástupca generálnej riaditeľky Eximbanky SR – Exportno-importná banka Slovenskej republiky
- 28. p. **Silvia GAVORNÍKOVÁ** – riaditeľka Odboru medzinárodných vzťahov Eximbanky SR
- 29. p. **Igor Junas** – predseda regionálnej komory Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave, generálny riaditeľ Kerametal, Bratislava
- 30. p. **Pavol SIMAN** – podpredseda pre vedu, Slovenská akadémia vied
- 31. p. **Veronika HAGAROVÁ** – Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky